

"Istarska Riječ"

svakog četvrtvika uveče.
Svakog drugog četvrtvika donaša
literarni prilog „Mladi Istran“.
Preplata za tuzemstvo iznosi
15.— lira za godinu, a za
tuzemstvo 25.— lira. Ured-
ništvo i uprava: Istra : Trst
(Italija) — Via S. Francesco
d'Assisi 20/1. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Tijednik za poslu, gospodarstvo i politiku istarskog zemelja.

„Slagom rastu male stvari, a nesloga sve pokvarit“. — Narodna poslovica.

Oglaši stoje 4 lira

za svaki centinar vlasnik
širiti jednoga stupca. Za vla-
kratko uvrštenje dat je značaj
popust prema pogodbi. Plaća
se i u službi u Trstu. Dopla-
ne žalje uredništvo, a novac
opravi. Nepraktirana se plama
ne primaju, a rukopisi se ne
vratiš u kojem slučaju.

Učimo jezike!

Zivot biva svakim danom sve teže. Pučanstvo se množi, a zemlja ostaje uvijek ista; ona daje ono, što ima i koliko ima. U mnogim krajevima to što zemlja ima i što daje, ne dostaje da se prehrani ni polovina žiteljstva onoga kraja. Što će onda da uradi ona, druga polovina, ako ne će da skapa od gladi?

Morat će da potraži drugdje i hrane i zarade. Drugim riječima, morat će da se seli trbuhom za kruhom.

Mnogi misle, da je to sasvim lako: optišti torbu preko ramena, štap u ruke, pa idi kud te oti vode.

Nije to tako. Kudagod ideš ti moras danas da držiš oči sasvim otvorene, to će reći — ti moras da poznas nesamokraj, u kome hoćeš da tražiš zasluge, već da poznas i narod, među kojim ćeš morati da živiš i da radiš.

Doci medju jedan narod i ne poznavati njegovu jeziku, to znači biti i glij i slijep. Nijemci su već to odavna uvjedili, zato su oni već prije rata mnogo radili na tome, kako bi svojih djeci oblikovali učenje kojega drugog jezika. Osim mnogobrojnih vježbenica za učenje tujih jezika, oni su izdavali, a danas izdavaju, posebne listove, u kojima se njihovi ljudi mogu da nauče engleski, ruski, francuski, španjolski i talijanski. Te novine donose zabavne i poučne članke iz tujine, a ispod svačeg članka i dopisa protumačene su pojedine, teže riječi, tako da se jezik uči gotovo bez ikakve veće muke.

I Francuzi rade na tom, da njihovi ljudi, osobito oni mladi, nauče što više jezika, jer znaju, da će mnogi od njih morati, kako smo već prije rekli: trbuhom za kruhom. A tako rade i Rusi i ostali Slaveni. U školama u Jugoslaviji uči se pored srpsko-hrvatskog jezika još i njenički, francuski, engleski i talijanski. Za one, koji su polazili u Ameriku već su danvo sastavljene i izdane posebne vježbenice za engleski i španjolski jezik.

Kako vidimo, svi idu za tim, da nauče koji tudi jezik, jer je to danas za život prijekovo potrebno, osobito onima, koji će danas sutra biti primorani da sele u koji drugi bogatiji kraj.

Najzlost kod nas u Italiji nije se do danas na tom polju uradio mnogo. Ne velimo, da se u Italiji ne uče tudi jezici. Uče se i te, kako ali ih uču samo pojedinci. Masa naroda u pučkim školama pa i u mnogim srednjim ne dohvata dobastno prilike, da se upozna s raznim tujim jezicima, a baš toj masi bilo bi potrebno, da ih nauči što više.

Zašto?

Zato, što su Italijani zbog prevelike nepričućnosti svoje zemlje primorani da sele, da emigriraju. Jedni u Ameriku, drugi u Afriku, treći u Aziju itd.

A ima ih, koji ne idu tako daleko, ima ih, koji ostaju u Evropi, pa idu ih u Francusku ili u Njemačku ili pak u koju slavensku zemlju, da svojim radom zaraduju svoj kruh svakidašnjim. Tu su oni na pravom čudu, jer niti oni razumiju narod, medju koji su došli, niti onaj narod razumije njih. Muka je to često put za jedne i za druge. Kolike neugodnosti, koji li se nesporazumi poradjuju samo zbog toga, što se oni medju sobom ne razumiju!

Očito je, da tome treba doskočiti.

Fašistička, nacionalna vlada, iznosila dan po dana noye naredbe i zakone, kojima hoće da obnovi Italiju, da preporodi Italijane i da iz njihovih glava isčupa neke zastarjele misli, što su ih u njih ucijepila starja pokoljenja. Jedna od tih zastarjele misli bila je i ona, da Italijanima nije od potrebe učiniti jezike i obitajte drugih naroda. Fašistička vlada, kudikamo pronicavaju da svih dosadašnjih, ne misli tako. Ona zna, da na svjetu osim Italijana ima i drugih naroda, koji nisu nikakav mačija kašalj, i milo joj je, ako koji Italijanc može u zemljama, gdje ti narodi žive, naći se za sebe jedan kutić, gdje će i on moći mirno da zaraduje, što treba i koliko treba njemu i njegovoj porodici. Ovih dana pisale su novine, da Italijana ima preko 42 milijuna,

Dr. Ivo Zuccon:

Istra u poslednjim godinama pre svetskog rata (1907-1914)

III.

Sad je sav provincialni politički život bio ograničen na zemaljski odbor, koji je radio dalje.

Naravski i ti su Talijani nastojali da jugoslovenski odbornici budu bez uplija i odlučne reći pa da oni sami rešavaju sve stvari po svome čefu. Ali nekoje ipak nisu mogli bez sudjelovanja Jugoslovena, pa je došlo do raznih incidenta, koji su korisno delovali na opće prilike.

Tako je zemaljski odbor imao da rešava odobrenje općinskih proračuna, a za odluke o tome bilo je apsolutno nužno sudjelovanje i jugoslovenskih asesora. Kod proračuna općine Pule tražili su oni, da se najprije reši već odavna više pitanje hrvatske škole u Puli, gdje je Družba sv. Ćirila i Metoda morala uzdržavati oko 20 razreda sa iskorijenjenim i zlorobljenim na stanovitičkom narodom, koji su tražili svoju slobodu i svoje udruženje sa braćom izvan carevine. U Beču je radila u tom smjeru naročita komisija, na kojoj su iznalaši svoja mnenja izabrani eksper-

ti. Iz Istre bili su pozvani od talijanske strane Francesco Salata, od jugoslovenske dr. Ivo Zuccon.

Isto se je za tim, da se čim više stegnu, ako ne sasvim ukinu zemaljske autonomije, kod kojih je vlast bila iskorijenjena i zlorobljena da stanovitički narodi, koji su samo za talijanske i općine trošile samo za talijanske, a država samo za nemacke škole u Puli. Tom se prilikom pokazalo, da na stolu školskog referenta (dr. Chersich) leži još preko 60 nerezenskih aktova u predmetu osnivanja hrvatskih i slovenskih škola.

Talijani nisu hteli ni čuti o rešavanju tih školskih pitanja i tako je Pula ostala bez proračuna, a za odzmadu nisu bili odobreni niti proračuni drugih važnijih općina (Pazin, Buzet, Vodnjan).

Stvar je postajala tragedijska, jer je bila ukočena cijela uprava u zemljama. Napokon je bečka vlada sazvala konferenciju predstavnika obju strana u Beču dne 6. i 7. aprila 1911 i tu je osobito energičnom nastupu ministra Stürgkh pošlo za rukom, da se dodje do nagodbe, usled koje se imadu:

1) odobriti svi općinski proračuni;
2) tekom pet godina postepeno osnovati sve još manjkajuće škole — oko 12 na godinu;

3) pokriti iz državnih sredstava sve troškove za uzdržavanje Družbinih škola u Puljskoj, Creskoj i Velebitinskoj općini, dokle te škole ne predju u javnu upravu postupkom ad 2).

Interesantno je, da se ta konferencija u Beču obdržavala taman pedeset godina iza glasovite „Diete del nessuno“, kad su godine 1861 Talijani u istarskom saboru odgovorili vladu u Beču poziv u smislu „otkoharske diplome“ izaslanju poslanike u centralnim parlamentima: da ne mare slati nikog! Za Slavenje je uspeh bio tim veći, što su ipak postigli, da uz pristanak istarskog sabora preuzejmaju uzdržavanje Družbinih škola u tri važna grada i da se osnuju sve škole, koje je narod tražio.

Nakon toga život je u politici i upravi u Istri tekao prilično normalnim putem: općine su vršile svoje poslove prema svojoj snazi, skole su se otvarale i proširivale prema potrebi, gospodarske ustanove i društva razvijala su svoju djelatnost prema sredstvima, kojima su im stala na raspolaganje, zemaljski je odbor sve nadzirao, delio potpore, spreman materijal za buduće eventualne pregovore.

Ministar predsjednik rekao je, da svi ljudi ne mogu u Italiji naći dovoljno kruha. Trebat će dakle da sele, a da ne odu i glij i slijepi, trebat će da nauče i jezik naroda, medju kojim hoće da

izve.

Iz toga se vidi, kako je prije po trebna jedna nova školska reforma, po kojoj će Italijani moći da uče također i druge jezike. Tada će valjda i naša djeca doći do svoje škole, gdje će se u svom materinskom jeziku moći u toliko da usavrše, da budu mogli lakše učiti i druge, toliko potrebne tudi jezike. Dotle pak neka naši roditelji budu paze, da im djeca nikako ne zaborave svog starog rođenog jezika, jer bi to bio smrtni grijeh, koji bi tišio svu njihovu budućnost.

Učimo tudi jezike, a svoga čuvajmo kôoko u glavi!

Medutim je Austrija osećala približavanje novih vremena i novih prilika: godine 1911 ratovala je Italija s Turkom radi Tripolisa i Cirenačke, godine 1912 buknuo je balkanski rat i svršio sa ojačanjem Srbije i Crne Gore. Čučilo se u zraku nešto novoga, pa je Beč

snovao kako bi zgodnim reformama i upravi osigurao svoju vlast nad tolikim narodima, koji su tražili svoju slobodu i svoje udruženje sa braćom izvan carevine. U Beču je radila u tom, smjeru naročita komisija, na kojoj su iznalaši svoja mnenja izabrani eksper-

ti. Isto se je za tim, da se čim više stegnu, ako ne sasvim ukinu zemaljske autonomije, kod kojih je vlast bila iskorijenjena i zlorobljena da stanovitički narodi, koji su samo za talijanske i općine trošile samo za talijanske, a država samo za nemacke škole u Puli. Tom se prilikom pokazalo, da na stolu školskog referenta (dr. Chersich) leži još preko 60 nerezenskih aktova u predmetu osnivanja hrvatskih i slovenskih škola.

Isto se je za tim, da se čim više stegnu, ako ne sasvim ukinu zemaljske autonomije, kod kojih je vlast bila iskorijenjena i zlorobljena da stanovitički narodi, koji su samo za talijanske i općine trošile samo za talijanske, a država samo za nemacke škole u Puli. Tom se prilikom pokazalo, da na stolu školskog referenta (dr. Chersich) leži još preko 60 nerezenskih aktova u predmetu osnivanja hrvatskih i slovenskih škola.

Austrija je osim germanstva stavila u borbu proti istarskim nacionalnim strankama također dve internacionalne sile: socializam i klerikalizam. Prvi je bio dosta jak među Talijanima, osobito na severu (Milje) i jugu (Pula), a drugi i medju Talijanima (Ižula, Piran, Rovinj) i medju Slavenima (otok Krk, Pazinština).

Dočim je talijanska stranka došla u pogibelj, da je socijalisti i klerikali kao pučko, demagoško stranke ne nadavljaju — u zemaljski sabor su već 1908 bila izabrana dva socijalista (dr. Ritoša i Zorzenon), a u carinsko vrijeme jedan klerikalac (Spadaro). Slaveni su se čvrsto održali kao čisto narodna stranka usponjavaši biskupa Mahnića i podmukom nekih mitika u sudaštvu s njime, — jedno dijete da je i sada živo, no on da je imao otprije jedno s nekom drugom. Kad je Stosiceva ta saznala, pitala je Moschina, da je izjaviti, što će sada. On joj je odgovorio: — Čini što hoćeš, ali barem ne uzbudi okružta lica. Premalo je to, uzmeli su obzir, da na Rijeci ima kudikamo više nezaposlenih ljudi.

Ja nisam zaposten, ali za mrtav grad, knašo je ovaj Rijeka, dostaje jedna takova senzacija, da se sav svijet uskomeša i uzbudi, i zaista: dva puna sata prije nego što je imala da započne rasprava, skupila se pred ulazom u tribunal sva sila radozalog svijeta. Svi su čekali kao ono u vrijeme aprovalje, kada je na njih doči red, da uđu u dvoranu. Računa se, da je tu bilo okupljeno oko trista lica. Premalo je to, uzmeli su obzir, da na Rijeci ima kudikamo više nezaposlenih ljudi.

Ja nisam zaposten, ali za mrtav grad, knašo je ovaj Rijeka, dostaje jedna takova senzacija, da se sav svijet uskomeša i uzbudi, i zaista: dva puna sata prije nego što je imala da započne rasprava, skupila se pred ulazom u tribunal sva sila radozalog svijeta. Svi su čekali kao ono u vrijeme aprovalje, kada je na njih doči red, da uđu u dvoranu. Računa se, da je tu bilo okupljeno oko trista lica. Premalo je to, uzmeli su obzir, da na Rijeci ima kudikamo više nezaposlenih ljudi.

No Moschina za to haje i ne haje, te Stosiceva jednog dana ode k njemu u ured, uze revolver, odapne i tame irri! — ravno u njegova usta. Nju odvedeo u zatvor, jer je sjedila sve do ovih dana. Pred sudom je izjavila, da nije htjela ubiti Moschina, već sebi, i sud ju je riješio. I tako je ona sada slobodna.

— A da ste videli onega trubilu, onega Moschina! Ka mizerna figura! — nádoda Ninetta. Svi su bili proti njemu — sv! Sa galerije su mu žene i djevojke dobacivale svaki čas! — Che stupidooool...

Ja sam se nato zadužio u misli: Mizer- na figura amo, mizerna figura tamo — ali jedno stoji, a to je, da se je ipak zabavljao sa Stosicevom više vremena i da je uzeo drugu, s kojom sada mirno živi, dok je ona druga moralna toliko vremena da ostane u tamnicu, a i sada morat će da se brine za njegovo dijete... To je strašno, kad se pomisli, da je moglo bez toga da bude.

To sam ja odmah kazao i Ninetti.

nujući na njegovo mesto zemaljsku upravnu komisiju.

Medutim je buknuo svetski rat, jer je Austrija terana od Nemacke htela rešiti "ognjem i mačem", kako je to izjavio grof Tisza, jugoslovensko pitanje. Snažna mladež i zreli muževi malići su u vojsku; inteligencija, kao srpskih, bila je rastjerana, što interuirala i konfirinata, što proganjena procesima ili uvojačena; južna Istra je bila evakuirana te je 60.000 naroda bilo oterano najprije barake u Wagni kod Lipnice (Štajerska), od tamo u Mađarsku, pa u smrtonosne barake u Cmündu (Gmünd), Steinklammu, Brucku an der Leitha, Pottendorfu, nešto po Češkoj, Moravskoj i Donjoj Austriji. Sto je naroda ostalo u Istri je bilo pritisnuto terorom nemačke i mađarske soldateske, a u početku rata, dok nije u nj Zagrizala Italija, također djer pod šikanama i denuncijanstvom raznih pseudo-Talijana.

Što je dalje bilo za vreme rata i na kon svjetske istoge, o tome nije ovde zgodno da se govori. Jedno stoji: da je jugoslovenski narod u Istri prošao sve muke i da je ostao živ. (Svjetski)

DOPISI

RIJEKA.

Porota. — Čovjek medju dvjema ženama. Kako Ninetta sudi o tom. — Moderno i moderno.

Ima nešto promjene na Rijeci. Ovih je nešto dana počelo porotno sudiste svoj rad. Prva je došla na red neka Stosiceva, koja je prije nekoliko mjeseci svome ljubavniku izbila revolverom dva zuba i ponese ga ranila na jeziku.

Stvar, kako vidite, nije baš od osobite važnosti, ali za mrtav grad, knašo je ovaj Rijeka, dostaje jedna takova senzacija, da se sav svijet uskomeša i uzbudi, i zaista: dva puna sata prije nego što je imala da započne rasprava, skupila se pred ulazom u tribunal sva sila radozalog svijeta. Svi su čekali kao ono u vrijeme aprovalje, kada je na njih doči red, da uđu u dvoranu. Računa se, da je tu bilo okupljeno oko trista lica. Premalo je to, uzmeli su obzir, da na Rijeci ima kudikamo više nezaposlenih ljudi.

Ja nisam zaposten, ali za mrtav grad, knašo je ovaj Rijeka, dostaje jedna takova senzacija, da se sav svijet uskomeša i uzbudi, i zaista: dva puna sata prije nego što je imala da započne rasprava, skupila se pred ulazom u tribunal sva sila radozalog svijeta. Svi su čekali kao ono u vrijeme aprovalje, kada je na njih doči red, da uđu u dvoranu. Računa se, da je tu bilo okupljeno oko trista lica. Premalo je to, uzmeli su obzir, da na Rijeci ima kudikamo više nezaposlenih ljudi.

No Moschina za to haje i ne haje, te Stosiceva jednog dana ode k njemu u ured, uze revolver, odapne i tame irri! — ravno u njegova usta. Nju odvedeo u zatvor, jer je sjedila sve do ovih dana. Pred sudom je izjavila, da nije htjela ubiti Moschina, već sebi, i sud ju je riješio. I tako je ona sada slobodna.

— A da ste videli onega trubilu, onega Moschina! Ka mizerna figura! — nádoda Ninetta. Svi su bili proti njemu — sv! Sa galerije su mu žene i djevojke dobacivale svaki čas! — Che stupidooool...

Ja sam se nato zadužio u misli: Mizer- na figura amo, mizerna figura tamo — ali jedno stoji, a to je, da se je ipak zabavljao sa Stosicevom više vremena i da je uzeo drugu, s kojom sada mirno živi, dok je ona druga moralna toliko vremena da ostane u tamnicu, a i sada morat će da se brine za njegovo dijete... To je strašno, kad se pomisli, da je moglo bez toga da bude.

To sam ja odmah kazao i Ninetti.

— Sve te vase prediki ne valjaju pol solida. Lubav je ljubav! — odgovorio meni Ninetta.

— I ja znam, rekoh, da je ljubav — ljubav. Ali ljubav je i prije bilo i te kakove, pa ipak se nisu dogadjale ovakove stvari.

A Ninetta:

— Jedanput je bilo onako, a sada je ovako! Mi smo moderni.

— Vi ste bedasti — naljutiti se ja. U moje vrijeme, kad bi se kojoj djevojci približio kakov Moschinu, ona bi najprije pitala dokumente: Što je? otkuda je i kakav je? A danas je dovoljno, da kakav Moschini koju djevojicu u kinematografu malo uštipe za koljenja i da joj se povalhi, kako je on bogat, fabrikant, bankar ili principal — i vjet je sve gotovo. A mati? A otac? Za njih se ni piše i ne mari kao ni za lanjski snijeg.

— Vi govorite tako, zac ste star, a da ste mlad, bili biste vrati Marko, kaki i svu drugi. Zaludo vam je: mi smo moderni i moderni i basta!

— E pa, dobro, budite moderni, koliko vas volja, ali ako hoćete vi da budete ne poštene, ne zahtjevate ni od drugih da prema vama budu pošteni. I ako po vašoj modernoj pameti dobijete kakav lepi struktur, a vi ga nosite mirno i recite: ča sam iskala, to sam i našla, pak Bog teha!

— To vi ne razumete, naljutnu se Ninetta.

— Kako da ne razumijem. Ako hočete vi, curetine, da budete moderne, zastao da ne budu moderne i oni frakasli, koji se za vama cijaju? Ako vi, cure, ne gledate i ne marite za ono, ča će reč dača i mama, zašto da pitaju oni frakasli, šta će svijet, ako oni najprije obesheštate jednu djevojku, pa drugu, pa treću — iako ih onda sve redom ostave na cijedilu? To je moderno, reči će oni, kašto to i vi govorite. Pa šta da im rečemo? Zna se, da je muškarac u tim svarima po naravi huncut. Pametna djevojka znat će, kako da mora s njime i reci: Fe! Jos je, hvala Bogu, uvijek moderno, da se ljudi žene, i da dižu za sebe i za svoju djevcu jedno malo ognjiste. Ako imaš ti, moj gotube, i želi i volju, da ti meni budeš mu, a ja tebi žena — stripi se, dokle stupimo pred oltar. Ako te želite i vole nemaš, to će reći, aki bi ti rad da sa mninom ubiješ malo vremena, evo ti, brate, vrata, idi i ubijaj vrijeme, kako najbolje i sam znaš.

— Ja — a tentacion?

— Kakova tentacion? Ne «gnijetite», se uvijek po plesovima i po kinematografinama gole i bose i same i bez materne i nijednoga oka, koji bi na vas pazio, pa čete vidjeti, kao će te napastiti biti manje.

— Ma će bitem opnuti oteli da se zapremo, kako koludrice?

— Ni prije nis je djevojke zatvarale kao koludrice, pa su živjele mirno i zadovoljno, možda i zadovoljnije nego li vi, koje se podajete svakom Moschinu, koji vam samo prispâne kakovu bedstu, rijeđe u huo. A kada pak dodje ono, što dodje, — atri orev i revolveri i tamicice i tribunali i tužbi, da vam je obecâl ženidbu i da nije bil od besedi i sve tako. Vi ste tako gupe, da ne vidite, kako vi uopće nemate nprava tražiti od raznih Moschina da budu pošteni.

— A zac ne?

— Zato, što ste vi već prije izgubile poštenje. Samo onaj, koji je sâm pošten, ima pravo da traži da to bude i drugi. Ti toga ne razumijete, dakako, jer ste moderne.

— To se zna, da smo...

— Pa budite! Vidjet ćete, do kuda ćete takot!

— To su nasi posli!

— Hote s vragu vi i vaši posli!

Rokac.

IZ MEDULINA.

Nasi blagdani i zvonari.

Prošla je dakle i naša ferija, onako kako je i moralta da prodje, — sasvim tih, bez buke i larme u bijedi i obnemoglosti. Roko je naš gospodarski polžaj uopće nadasve težak, osobito se to opaža i osjeća za vrijeme većih blagdana.

Najmiliji i najveći da nas Medulinje je blagdan svete Nježe, zaštitnice naše lijepe svu želiju i evojim prijateljima. Njih i velike crkve. — Toga bi dana dohrliš k: ma je opća korist deveta hrviga. Žalosno, a nama mnoštvo stranaca iz sviju okolišnih istinito. Drugom zgodom više.

PODLISTAK

M. D. VLAH:

Oci i djeca

Neka ne smete ovi naslov. Nemolite po njemu mislići da ćete isto, na ono voljaništeveno djelo neumrolog L. S. Turgeneva. Tu je riječ o našem krunom metu. Oci — to su oni naši jedni islarski oci, koji od rana jutra do kome većeri, zakupljeni teškim i napornim poslom, brižljivo skrbe za prehranu svoje, čestopita i mnogobrojne, obitelji. Odjeveni u tešku suknenu odijelu, cijeli Božji dan ili u sumi lamaju rukama po drvu, ili sa plugom, ili pak paze makar po najvećoj studeni i kisi svoje marvu na paši. „Uznojno lica svoga...“ — to je staro i ovjekovećeno geslo za težaka. Koliko se on putu zvori i zimuti, jer mnogi poslovni ne trpe odsašanje. Iz toga radiju se nahlađe, kostobolje, plućne bolesti i šlosti. Kućegazda svršava u postelji. Lijepčenika nema, lijekovi su i preskupi, on tripi, strada, hira i propada. Obitelji preprijeti su sami sebi brzo iztezava. Starici u svjet, u potrazi za tvrdom korom hleba; djevojčica u službi u blizini gradi, gdje se gube u ludjem moru, a bivaju u mnogo slučaju u najranjijoj dobi plijenom divle strasti. Nešto opterećuju i prošnjakom štapu.

Gorki, i u luhu ranai Jadrani narode, jedna sij. rotinj, uzdabnuto bi naš veliki Jenio Sisolski (Kumucić).

se, bilo je plesa, zabave, pjevanja i sviranje, ali sve se to razvijalo u nekom veselom, doličnom i pristojnom raspoloženju. Glavno pokretalo našeg zabavljanja bila je naša sokoška glazba, čije je sviranje napunjalo zadovoljstvom staro i mlado, muško i žensko. A kad motriš kako jednolično i mrtvo prolaze mimo nas veliki blagdani, onda redaju se našim mistima oni ljeplji dani, kada smo mogli dostojno i svečano, da slavimo svoje ferije. — Ostadeš usponjene, koje se nezaboravljaju, nego trajno će u nama živjeti.

Sveti Agnijica (Neža) prošla je bez šuma i skromno, a bilo je malo ili ništa stranaca.

Na sv. Antonia bila je misa u crkvici posvećenoj tome sveću. Iza toga su naši revni zvonari pobirali, odnosno škodili po selu.

Svaku izvanrednu prigodu se kod nas upotrebi, da se odbija pragovi siromašnih obitelji. Ovi zvonari postaju dosadni preklop, uvijek nesto pitaju i nešto traže uime svoje, a načišće i za onoga, koji malo ili ništa koristi našu selu. — Tražimo župnika naše krvi i jezika, koji će razumjeti naše jade i nevolje, kao što je to znao naš domorodac dobr i čestiti Don Luka.

IZ PAZINA.

Lindarski put do groblja, groblje i mrtvaca.

Pojedini narodi, bez razlike vjere i kulture, nastojali su, da postiju i u dobroj usponjene sahranjuju smrtnu ostanku svojih milj i dragih pokojnika. Kršćani su u tom pogledu oduvijek zauzimali prvo mjesto. Već u prvom razdoblju kršćanstva viđamo podzemne katacombe, bašće i druga ljepe mjesta, gdje su pokopavali svoje milti pokonjike. Stari Kršćani su redovito taj mjesto — groblja — okrasivali sa najvećom raskošu.

Nosi su ponositi Lindarci u novije doba odabrali najlepše mjesto, najlepše brdo, za svoje groblje. To groblje se nalazi na najdijnjem lindarskom brezručju, koji izgleda kao morsko ostrvo i koji je opkoljen sa nasadima ponostog bora i vitke jelje. Zaista divan okvir slike mrtvih groblja!

Ali pogledajmo malo put odnosno stazu, što vodi u tu ljeđu baštu — na lindarsko groblje!

Put, koji vodi na groblje, ni izdaleka ne odgovara svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

Put, koji vodi na groblje, ni poštena ne poštena svetosti, kojoj vodi; ne odgovara putu ka vječnom počitku?

Tko prolazi putem od crkvice sv. Katarine prama groblju mora strogo paziti na to, da ne polozni noge. Taj put je, neto, padne na mala kliša, sav okicen kajuzom i blatom. Nitko se ne briga oko toga, da taj put pojavi.

